

standen hebben natuurlijk hunne partijen, schitterend van pracht en weelde; en vooral de theaters worden door de Amerikanen zeer geliefd en druk bezocht; dansen en kaartspelen is zeer bemind en is ook in de christelijke kringen der presbyteriaansche kerken, zelfs onder predikanten, gebruikelijk. Maar de burgerstand heeft weinig gezellige genietingen. Daarentegen is de gastvrijheid eene deugd, die door de Amerikanen in de ruimste wijze beoefend wordt. Een vreemdeling is er overal welkom. Het beste wordt hem voorgezet. Slaapkamer is voor hem weken open. De heerlijkste ontspanningen en uitstapjes worden hem bereid. 't Is alsof allen zich beijveren, om den vreemdeling een zoo gunstigen indruk mee te geven van volk en land, van natuur en cultuur. De Amerikanen voelen, dat nog veel ruws en onbeschaafds hen aankleeft, maar zij trachten dat met geweld als 't ware af te schudden en te overwinnen. De overgang van barbaarsheid tot de hoogste cultuur is dan ook verbazend. De Amerikanen kunnen in zekeren zin dezen maken, omdat ze geen tradities hebben en geen vooroordeelen, geen bestaande toestanden, geen conservatisme hebben te overwinnen. Electrisch licht en elektrische trams, hier uitzondering, zijn daar reeds algemeen. /22/ En opmerkelijk, nog meer in 't westen dan in 't oosten. New York en Chicago hebben nog paarden – , maar Grand Rapids heeft zijn elektrische cars. Electrisch licht vindt men zelfs in Pella en Orange City. Overal gaat hier de natuur plotseling in de hoogste cultuur over. Beide grenzen daarom ook dikwerf aaneen en liggen vlak naast elkaar. Slijkwegen in de deftigste wijken, elektrisch licht in de eenvoudige huizen van Pella, enzovoort. En zoo is 't ook in 't onderwijs. Dit staat er hoog aangeschreven. Men voelt in Amerika dat men er achter is, en wil nu met geweld zich plaatsen op de hoogte van Europa. De schoolgebouwen zien er prachtig uit. Geen kosten worden gespaard. Rijke lui stellen er een eer in om colleges te stichten. Het schoolwezen omvat de grammarschool, de highschool (Hoogere Burgerschool met wat Latijn), de colleges (praeparatoire studien voor universiteit), en de universiteiten met 4 faculteiten en de theologische seminaries. Er wordt hier over 't algemeen nog meer dan hier te lande onderwezen. De natuurkundige vakken nemen er groote plaats in. Ook in Latijn en Grieks leest men meer nog daar als hier. De jaren studie zijn niet minder talrijk. Maar desalniettemin krijgt men den indruk, dat de breedte de diepte en grondigheid overtreft, en dat het multa aan 't multum te kort doet. /23/ Meer vlug dan diep, meer breed dan hoog is het gebouw der kennis. Er is iets geforceerds in, iets opgeschroefds, iets would be geleerds. Een reisgenoot in Iowa maakte mij op de belangstelling van de staat in 't onderwijs opmerkzaam en zei: daarvoor kunnen wij Amerikanen ook over alles meepraten en verstaan we u, als gij als godgeleerde de kwesties op uw terrein behandelt,